

Jūratė TERLECKAITĖ

„KLASIKINIS BALETAS TURI IŠLIKTI“

POKALBIS SU BALETO PEDAGOGE JOLANTA VYMERYTE

Jolanta VYMERYTĖ – M. K. Čiurlionio menų mokyklos Baletų skyriaus auklėtinė, ilgametė šios mokyklos ir Lietuvos muzikos ir teatro akademijos (LMTA) pedagogė. Ryškiausia jos mokinė – stulbinančią pasaulinę karjerą pasiekusi Jurgita Dronina. Su Jolanta Vymeryte apie M. K. Čiurlionio menų mokyklos Baletų skyriaus pedagogus, auklėtinius, baletų dėstymo metodiką kalbasi Jūratė TERLECKAITĖ.

CLASSICAL BALLET MUST SURVIVE.
AN INTERVIEW WITH THE BALLET TEACHER
JOLANTA VYMERYTĖ

Jolanta VYMERYTĖ studied in the Ballet Department at the M.K. Čiurlionis School of the Arts. She is a long-standing teacher at the school, and is also an assistant professor at the Lithuanian Academy of Music and Theatre. Her most distinguished student is Jurgita Dronina, who has forged a stunning global career. Jūratė TERLECKAITĖ talks to Jolanta Vymerytė about teachers, students, and the ballet teaching methodology at the M.K. Čiurlionis School of the Arts.

Senajame Baletų skyriuje. 1980. Asmeninis archyvas

Kaip tapote baletų pedagogė?

Dėl traumų nepavykus balerinos karjerai, 1984 metais išvykau į Maskvoje prie Didžiojo teatro organizuojamus dvi-mečius baletų pedagogų kursus. Maskvos ir Permės baletų mokyklos rengdavo savo pedagogus. Baigus kursus buvo galima dėstyti visose TSRS baletų mokyklose. Kursuose buvo labai gerai pateikiama medžiaga, viskas buvo daroma čia ir dabar, t. y. klausydavome metodikos paskaitų ir iš karto eidavome į baletų klases žiūrėti pamokų, jas analizuoti. Man dėstė geriausios to meto pedagogės Liudmila Kalenčenko ir Natalija Zolotova. 1986-aisiais grįžusi iš Maskvos gavau penktą baletų klasę, kurioje mokėsi Rūta Kudžmaitė. Po kelerių metų Lili Navickytė-Ramanauskienė, kurios klasę buvau baigusi M. K. Čiurlionio menų mokykloje, paskatino važiuoti ir pabandyti stoti į GITIS'ą (Valstybinį teatro meno institutą Maskvoje), nes tuo metu buvusi balerina Marija Semionova rinko būsimų pedagogų klases. Buvau pasiruošusi studijoms. Tai nebuvo jaunatviška ambicija, jau buvau išsianalizavusi Agripinos Vaganovos klasikinio šokio dėstymo metodiką ir dėl to labai gerai supratau Semionovos paskaitas.

Kiek ir kaip pasikeitė M. K. Čiurlionio menų mokykla, jos Baletų skyrius, mokymo procesas nuo tada, kai pradėjote mokyti 1975 metais?

Be abejonės, pasikeitė į gerą, atsirado naujos technologijos, pavyzdžiui, pamokų medžiagos vizualizavimas. Tai palengvina pamokų medžiagos išdėstymą, o mokiniams – jos įsisavinimą. Dabar patys vaikai gali filmuoti ir analizuoti, matyti savo klaidas. Aš pasisakau už tai, kad, kintant mokymo metodikai, būtų išsaugotos pagrindinės tradicijos formuojant šokėjo asmenybę, lavinant jo kūną, kad jis taptų kuo geresniu instrumentu, leidžiančiu kuo geriau išreikšti personažą. Mano laikais mokydavomės šokti su puantais, kurie mums atlikdavo nuo Operos ir baletų teatro artistų ar būdavo brokuoti. Dabar mokinės turi galimybę pasirinkti puantus pagal pėdos struktūrą. Atsirado įvairiausių puantų įdėklų, kurie nežaloja moksleivių pėdų.

Išliko pedagogo darbas su koncertmeisteriu, šios prabangos neturi privačios mokyklos. Bendras pedagogo ir koncertmeisterio darbas padeda ugdyti muzikinį skonį, artistškumą. Išsiplėtė mokinių šokio repertuaras. Mano laikais pavasarį surengdavome vadinamąjį ataskaitinį koncertą,

vieną kitą mažą koncertą parodydavome kituose miestuose, miesteliuose. Šiandien turime Šokio teatrą su savo repertuaru. Nauja tai, kad mokiniai į Baletu skyrių priimami ne baigę pradinės klases, bet jau į pirmą klasę. Šiais metais joje turime 13 berniukų! Geriau, kai šokio mokytis pradeda septynmečiai, o ne paaugliai.

Man svarbiausia atskleisti šokėjo asmenybę, o ne vien kūno grožį. Dalis gražių balerinų šoka kordebalete. Norint tapti pagrindine balerina, reikia turėti ambicijų, valios labai tikslingai dirbti. Šiandien mokinių krūvis yra dvigubai didesnis negu anksčiau. Paskutinius trejus metus mes mokėmės mažiau matematikos, fizikos, chemijos. Šiandien mūsų mokykloje bendrojo lavinimo dalykams skiriama tiek pat valandų, kiek ir kitose mokyklose, nėra jokių lengvatų mokiniams. Vadinas, stodami į mūsų mokyklą, jie turi turėti ypatingų gabumų. Šiandien ateina nemažai tikrai gabių vaikų.

Kokių šiandienos mokinių savybių pasigendate?

Labai trūksta kantrybės. Ypač tai būdinga į M. K. Čiurlionio menų mokyklą stojančioms privačių baletu mokyklų auklėtinėms, tarptautinių konkursų prizininėms. Jos ateina į mūsų mokyklą jau su *primos* statusu! O čia supranta, kad pakliūva į rutiną, kad turi mokytis abėcėlės.

Tie, kurie, nors ir talentingi, neturi kantrybės, susidūrę su pirmais sunkumais ims galvoti, kad baletas – ne jiems. Jei suvokia, kad reikia nuosekliai siekti, atkakliai dirbti, po kurio laiko įveikia kliūtis ir patiria malonumą. Kaip teisingai sako daugelis artistų, išėjęs į sceną, pamiršti, kad prieš tai kažką skaudėjo, nes tiesiog pajunti stebuklingą scenos galią.

Dėstote pagal gryną Vaganovos metodiką ar įvairių mokyklų simbiozę, nes mokykloje pamokas yra vedę įvairių mokyklų atstovai?

Iš visų metodikų Vaganovos yra viena lanksčiausių. Iš esmės nereikia nieko keisti, nes principai yra baziniai, fundamentalūs. Ji priima lanksčiai visas naujoves. Tiesa, sovietmečiu, deja, patyrė sąstingį, tapo akademiška. Pasinaudojusi „Erasmus“ programa turėjau galimybę Prancūzijoje pristatyti Vaganovos sistemą, jie pristatė savo mokyklą. Teko pabendrauti su pedagogais, šokusiais Paryžiaus operos teatre, aptarti mokyklų metodikų skirtumus. Pas mus jos akademiškesnės, pas juos – laisvesnės. Jie anksti pradeda mokyti sukinių, techninių elementų ir, pradėdant mokyti, nėra tokio lėto tempo. Todėl mokinių atranka vyksta greičiau. Tada supratau, kodėl Paryžiaus operos teatro baletu mokykloje mokosi tik dvylika šokėjų. Jeigu mokiniui trūksta kokių nors duomenų, bręstant pasikeičia figūra, proporcijos, jis atkrenta. Kiekvienais metais į Paryžiaus operos teatro baletu mokyklą vyksta konkursas. Visų regioninių baletu mokyklų ypač talentingi mokiniai bando stoti į Paryžiaus operos teatro baletu mokyklą. Kaip minėjau, laimingų būna tik dvylika. Kitiems šokėjo profesijos tenka mokytis regioninėse konservatorijose turint vilties, kad galės dirbti kuriame kitame, bet ne Paryžiaus operos teatre.

Repeticija su pirmąja laida mokykloje (Rūtos Kudžmaitės klasė).
Asmeninis archyvas

Ar galima pasakyti, kad Vaganovos mokykla yra geriausia?

Lanksčiausia. Balerina turi būti asmenybė. Jei koją pakėlei aukščiau negu visos kitos, nereiškia, kad būsi primabalerina. Asmenybė yra centras, pagrindas. Mūsų teatras gana ilgą laiką buvo uždaras ir daugiau buvo vienos, Vaganovos, sistemos išugdyti atlikėjai, o dabar mes turime ir iš kitų mokyklų atėjusių, susiduriame su jų invazija. Neaišku, ar šiame įvairesniame kontekste atsirastų asmenybių. Man didžiausią pasitenkinimą teikia, kai matau šokančius mūsų mokyklos auklėtinius Joną Laucį, Jeronimą Krivicką, mūsų Martyno Rimeikio „Procesą“. Šį spektaklį labai mėgstu, jį galiu daug kartų žiūrėti. Jis man duoda daug peno apmąstymams, įdomūs vaidmenys. Mes neturime pamiršti Konstantino Stanislavskio pagrindų. Dramaturgija minimali, šokyje, kaip kad dramoje teatre, negali pasislėpti po žodžiais.

Mokykloje krūviai dideli, kiek svarbu vis dėlto ugdyti ir asmenybes?

Išleidau šešias moksleivių kartas, turiu didelę pedagoginę patirtį, pirmos laidos absolventės jau yra baigusios baletu šokėjos karjerą. Vienoms mano pamokos nurodė kryptį, kitos subrendo daug vėliau. Pavyzdžiui, Olgai Konošenko karjeros pradžioje, atrodė, trūksta šiek tiek valios, charakterio, ištvermės, bet paskui, kai ji susilaukė dukros, jos nebepažinau, jos gyvenimas apsivertė: ko neišmokė mokykla, išmokė vaikas! Daugelis jos klasiokių jau pensijoje, o ją dar matome scenoje, kūnas jai dar leidžia šokti, mėgautis kūryba.

Potencialą pedagogas mato, bet ar visada gali pagreitinti procesą?

Kartais negali, o kartais gali, ir tai priklauso nuo stipraus asmeninio ryšio, ilgų pokalbių apie literatūrą, muziką, analizės. Visas kitas darbas daugiau psichologinis. Labai džiaugiuosi, kad šiandienos vaikai neturi tiek baimių, kiek patyriau aš. Buvome mokomi nerodyti iniciatyvos ir nesireikšti, jei

Mokykloje su Neli Beliakitės ir Olgos Konošenko klase. 1990.
Asmeninis archyvas

tavęs neprašo. Dabar nebėra tokio didelio atstumo tarp pedagogo ir mokinių. Stengiuosi suprasti kiekvieną individualiai. Kad suformuotum individualybę, reikia individualaus darbo. Aš jau tapau nuotaikų ir pojūčių lakmuso popierėliu. Kartais vaikus reikia palaikyti, kartais prilaikyti, kad nenusivažiuotų. Nebeliko muštro, kuris asocijavosi su Vaganovos mokykla. Kartais gydytojai manęs klausia: „Kodėl nesikreipėte anksčiau?“ Atsakau, kad mokiausi sukarintoje baletu mokykloje! Nuo jos visi pirštai būdavo sutinę, pūslėti, subintuoti ir vis tiek

Su Monika Sabaliauskaite. 1990. Asmeninis archyvas

turėjai ausis puantus ir šokti. Skausmas buvo nenusakomas. Dabar mokykloje mažiau prisivertimo. Žinoma, šokis yra darbas kūnu, neišvengiamos traumas. Dabar mokykloje turime kineziterapeutą, masažo specialistą, sporto salę su įvairiais treniruokliais, pilateso sistemos įrangą – visa tai padeda stiprinti raumenis. Galima atlikti šildymo procedūras ir daug kitų naujovių. Visa tai Baletu skyriaus direktorių Petro Skirmanto ir Eligijaus Butkaus nuopelnas. Skirmanto iniciatyva buvo pakeistos grindys, įrengtos mažinančios traumas. Atlikta viso Baletu skyriaus renovacija, pastatytas Šokio teatras. Butkaus dėka atsirado masažo, šildymo ir kitų procedūrų kabinetai.

Minėjote, kad pirmoje klasėje turite net 13 berniukų. Kaip jums pavyko juos sudominti baletu, prisivilioti?

Padeda sklaida. Rodome spektaklius vaikams, pavyzdžiui, Giedrės Zaščizinskaitės „Niekelį“, kuriame šoka pradinukai. Šie pasikviečia brolius, seseris, kiemo draugus. Žiūrėk, sesutė mokosi aukštesnėje klasėje, o pradinėje klasėje – jau ir brolis. Tokių atvejų ne vienas. Jau pradinukai berniukai ir mergaitės mokosi baletu atskirai. Pedagogai skiria daugiau dėmesio individualiam darbui su mokiniais. Tėvus pavyksta įtikinti, kad šokėjas yra profesija, ir ne tokia sunki, kaip įprasta manyti, teikianti galimybių užsidirbti pragyvenimui.

Kai pavargdavau nuo pedagoginio darbo, neretai užsukdavau į parduotuvę. Pamačius, kaip „aria“ kasininkės, praeidavo noras išeiti iš mokyklos. Tad sunkiais momentais sau sakydavau: „Eik pasivaikščiok, pasidžiauk gamta, gerai išsimiegok ir rytoj vėl daryk tai, ką geriausiai gali.“

Ko išmokote iš mokinių ir ką labiausiai šiame procese branginate?

Tolerancijos, mokinį vertinti pirmiausia kaip žmogų, asmenybę, o ne tik matyti jo gebėjimus. Pedagoginio darbo pradžioje vadovavausi jaunatvišku maksimalizmu. Siečiau visais įmanomais būdais gabią mokinę „padaryti“ balerina, neklausdama jos, ar to labai nori. Šiandien ši mano maksima yra pasikeitusi. Dažnai mokiniams kartoju: „Klausk savęs, ar tikrai nori, kad tau duočiau, turiu matyti labai didelį tavo norą gauti.“ Jeigu jaučiu, kad mokinė nori, tai, be abejonės, duodu labai daug. Dabar pastabas sakau daug lanksčiau.

Kokie didžiausi iššūkiai, dirbant su jaunimu?

Mokinės būna skirtingų gabumų, visų surikiuoti kaip pagal liniuotę neišeina. Orientuojuosi į tas mokines, kurios daug pluša, aktyviausiai mokosi. Atsiranda po žingsnelį darančių pažangą mokinių, vadinasi, tavo mokymo metodika tinka geriausiems. Neturim laiko tempti tų, kurios kiekvienais metais atsilieka vis daugiau. Galbūt ir jos turi potencialo, bet tenka orientuotis į tas, kurios ryžtingai žengia pirmyn.

Galbūt tai išprovokuoja pyktį, pavydą?

Jei tenka kalbėtis su tėvais ar mokinėmis, aš kaip gydytoja turiu labai tiksliai išsiaiškinti, kodėl tai mokinėi blogiau

sekasi. Mano laikais būdavo dažnai vartojamas žodis „stėnkis“. Dabar sakau: „Reikia išmokti įtempti tam tikrą raumenų grupę ir kartu neužspausti koordinacijos.“ Tėvams pasakau, kad jų dukros pėdos struktūra, sandara yra tokia, jog bus labai sudėtinga ir žalinga, kai reikės mokytis šokti su puantais. Tenka labai aiškiai įvardyti problemą.

Ar šiuo požiūriu seniau pedagogams buvo lengviau, nes jie turėjo autoritetą, o tėvai lyg ir neturėjo teisės kištis į mokytojų darbą, juos kontroliuoti, reguliuoti?

Taip, tenka iš tėvų išgirsti prašymą su jų vaiku dirbti papildomai. Tenka aiškiai pasakyti, kodėl jam nesiseka per pamokas dirbant šešis kartus per savaitę po 1,5 val. išmokti užduočių. Ar nesugeba sutelkti dėmesį, ar nelabai gerai supranta pedagogo aiškinimą. Todėl savo mokinėms sakau, kai šeštadienį po pamokos turėsime daugiau laiko, pasiaiškinsime. Dabar mano lankstumas aukštesnių klasių mokiniams pasireiškia tuo, kad kai kuriems judesiams (pavyzdžiui, sukiniams) atlikti pasiūlau kelis variantus.

Mokinės skiriasi gabumais, pagavumu, darbštumu, kūno struktūra. Ar prisitaikote prie kiekvienos?

Taip. Iš pradžių susakau bendras pastabas, o po to individualizuojau užduotis. Jei kuri mokinė labai liekna, turi „sausą“ kūną, jai reikia ugdyti pojūtį, kad nešoktų kaip „pagaliukas“. O kitoms sakau: „Tempk kojas, daugiau duok jėgos, įtempk raumenis.“ Turi įvardyti kiekvienos mokinės privalumus ir trūkumus, pagal tai darau korekcijas.

Koks Jūsų požiūris į tarptautinius konkursus, dalyvavimą juose?

Dalyvavimas konkursuose yra savęs, savo ištvėmės, nervų sistemos išbandymas. Pastarųjų metų konkursai parodė, kad išaugo privačių mokyklų darbo kokybė. Mokyklų yra daug ir pačių įvairiausių. Vieni vyksta į konkursus, kad gautų galimybę metus kitus pasimokyti geroje mokykloje. Vėliau konkursai padeda rasti darbą vienoje ar kitoje trupėje, teikia teatrams rekomendacijas, tuomet šokėjui lengviau integruotis į Europos rinką.

Kaip rengėte Jurgitą Droniną?

Ji jau pakliuvo į mano lankstesnį laikotarpį. Su ja užsimezgė asmeninis ryšys. Visada jaučiau, kad ji labai nori išmokti, man nereikėjo jos įtikinėti dirbti. Jei pasakydavau: „Darom taip“, ji darydavo. Negaliu pasakyti, išmatuoti, kiek aš daviau Jurgitai, kiek jai davė Natalija Makarova ruošiant „Bajaderės“ pagrindinį vaidmenį, kiek jai davė kiti. Džiaugiesi, kad gyvenime labai pasisekė, kad sutikai tuos žmones, su kuriais dirbai, iš jų mokeisi. Su Jurgita išsaugojome draugystę. Jurgitos pakviesta vykau į Stokholmą pažiūrėti jos atliekamo Džuljetos vaidmens Kennetho McMillano balete „Romeo ir Džuljeta“, į Londoną – pažiūrėti jos atliekamos Silfidės. Ji nuolatos kviečia mane atvykti į Torontą pažiūrėti

Jolanta Vymerytė su savo mokine Neli Beliakaite baletų konkurso *Prix de Lausanne* metu. 1995. Asmeninis archyvas

jos „Miegančiosios gražuolės“. Ištekinau visas mylimiausias mokines, dalyvavau vestuvėse.

Ar mokykloje dirba ir dietologė?

Neturime, bet vyksta seminarai apie vadinamąją mitybos piramidę, kuri yra galbūt svarbi ne tik šokėjams, bet ir visiems, nes puikiai žinome, jog vaikai ateina su suformuota mitybos tradicija iš šeimos. Namuose visi neturi laiko, skuba,

Jolanta Vymerytė, Jurgita Dronina ir Anželika Cholina prieš spektaklį „Pamišusių merginų šokiai“. 1999. Asmeninis archyvas

Po koncerto. Iš kairės: Rasa Taučiūtė-Idienė, Indrė Martusevičienė, Jolanta Vymerytė, Neli Beliakaitė, Ada Grincevičiūtė, Ilva Juodpusytė. 2005. Asmeninis archyvas

nors manau, kad košę paruošti užtrunka trumpiau negu tepti sumuštinį ryte ir virti kavą, arbatą.

Pati aš turėjau skaudžios patirties iš laikotarpio, kai mokiausi mokykloje. Tuo metu buvo madingos dietos. Tada buvo normalu valgyti tris dienas kažkokio skysto pieno ir kt. Dieta man asocijuojasi su kraštutiniu ir psichologine žala, bet tada buvo normalus dalykas, kad balerinos turėjo laikytis kokių nors dietų. O dabar yra mitybos specialistų, jeigu matau, kad sudėtinga, rekomenduoju tėvams, kad su tokiu susisiektų. Šiandien pedagogas neturėtų sakyti „nevalgyk vakarienės“ arba „nevalgyk bandelių“, arba „nueik pavalgyk varškės“ – tai jau ne mano kompetencijos dalykas. Kai kurios mano klasiokės po šiai dienai negali žiūrėti į varškę, nes susikankinusios nuo jos valgymo paauglystėje!

Po koncerto. Švedijos karališkojo teatro solistas Olofas Westringas, Jurgita Dronina, Jolanta Vymerytė, Irena Kalvaitytė-Požėrienė. 2005. Asmeninis archyvas

Kuriuos pedagogus prisimenate su dėkingumu?

Gražiai, šiltai prisimenu Iną Mažeikienę, kuri mums dėstė teatro istoriją. Kaip aš ją mėgau! Ir vėliau, kai grįžau į mokyklą dirbti, kiek mes kalbėdavome apie teatrą, stilių, skonį! Kai grįždavau iš Maskvos, ją visada aplankydavau, nes turėdavau apie daug ką pasikalbėti. Ji man į Maskvą rašydavo laiškus. Be jaudulio negaliu kalbėti, ką man davė specialybės mokytoja Irena Požėrienė. Iš jos supratau, kas yra artistas, kokie turi būti tikslai, kaip pasirengti pamokai, kaip save nuteikti prieš išeinant į sceną. Ji sakydavo: „Kai eini į sceną, sakyk sau, kad šiandien padarysiu geriau nei vakar.“ Po to mokė Lili Navickytė, kuri man atrodė labai griežta, viską kontroliuodavo. Mums, paauglėms, išsegdavo auskarus, numaudavo žiedus, bardavo, kad ateidavom avėdamos baltelius ir mūvėdamos vilnonėmis kojineėmis (tada buvo tokia moda). Man jos buvo „per daug“. Kuo toliau, tuo santykiai darėsi šiltesni. Ji išties labai mylėjo savo mokines, o ypač mane. Džiaugėsi visomis sėkmėmis ir buvo tas žmogus, kuris neleido man visiškai išeiti iš baletu ir pastūmėjo link baletu pedagogikos. Išmintis ateina vėliau.

Ar galima teigti, kad turime lietuvių baletu mokyklą?

Be abejonės, yra. Diskutuodami radome sutarimą dėl šio stiliaus, išraiškos ir kitų niuansų. Jau yra parengti kvalifikuoti pedagogai. Džiaugiuosi, kad buvę šokėjai ateina dirbti į mūsų mokyklą. Daug ką pasako mūsų šokėjų laimėjimai tarptautiniuose konkursuose.

Baletas kuriamas ne tik sunkiu, alinančiu kasdieniu darbu, jame yra ir romantikos aspektas. Ar nepasigendate ugdomų moksleivių idealizmo, romantiškumo paieškos, „svajonkliškumo“?

To idealizmo gal ir pakanka. Naujos informacijos priemonės anksčiau negu mūsų kartai padeda suvokti save, savo galimybes, ryžtingiau priimti sprendimus. Ankstesnių kartų leitmotyvas buvo: „Palauk, užbaigsi mokyklą ir pažiūrėsi, kas bus.“ Dabar tokio požiūrio negirdžiu. Gana anksti pradeda ryškėti apsisprendimas, kai kuriems romantizmas suauga su jų svajonėmis. Romantizmas pasipildo išverme, žemišku pojūčiu, susilieja į vieną. Matai, kaip gražiai vystosi, skleidžiasi asmenybė. Jei klasikinis baletas nelabai atitinka charakterį, gali pasirinkti modernią choreografiją. Ji taip pat skatina fantaziją ir kūrybiškumą.

M. K. Čiurlionio menų mokyklos koncertai būna kupini pozityvios jaunatviškos energijos, jaunųjų atlikėjų akys spinduliuoja noru, užsidegimu. Matai daug talentingų vaikų, o ateini į Lietuvos nacionalinį operos ir baletu teatrą (LNOBT) ir išvysti šokančius užsieniečius. Kur dingsta talentingi vaikai?

Mokykloje matome mokinių koncentraciją, o teatre jie pasiskleidžia. Kartais ilgai šokant tik kordebaletu išnyksta kūrybinės ambicijos ir nusprendžiama pasitraukti iš teatro.

O kartais tai gali lemti sunkios traumos, šeimos situacija, kitos aspiracijos gyvenime.

Kuo paaiškintumėte fenomeną, kad vienos geriausių Baletų skyriaus pedagogių niekada nėra šokusios teatre, o baigusios M. K. Čiurlionio menų mokyklą išvyko mokyti į GITIS'ą?

Dideliu pedagogų stygiumi, savotišku vakuumu. Kita vertus, neracionalu buvo į gatvę išmesti pakankamų duomenų neturinčius, traumuotus absolventus, ypač gerai besimokusius, analitiškai mąstančius. Aš, turėdama traumuotą koją, supratau, kad į teatrą nebegrišiu. Suvokiau, kad turiu keisti profilį. Man paskambino Navickytė ir pasakė: „Buvai talentinga, gerai mokeisi, ar nenorėtum panaudoti sukauptų žinių ir tęsti mokslus GITIS'e?“ Karjera baletu nenulemia pedagoginio talento.

Dėstote ir LMTA, vedate vasaros kursus, bendradarbiaujate su Anželika Cholina, parengėte ne vieną koncertinę, šventinę programą. Kas labiausiai teikia malonumą, kūrybinį pasitenkinimą? Kur geriausiai, produktyviausiai save realizuojate?

Žmogus pavargsta nuo rutinos, man patinka įvairovė. Dėstymas LMTA studentams – visai kito lygmens darbas. Prasiblaškau su suaugusiais žmonėmis, galiu kitaip aiškinti tuos pačius judesius. Tiesiog įdomu dirbti su įvairiu kontingentu, save plačiau realizuoju, „neužsisstoviu“, nepaskęstu rutinoje. Mokykloje šešis kartus per savaitę kartojimas kaip sugedusios plokštelės „prisėsk minkščiau, pasuk galvą, atidaryk poziciją“ išvargina psichologiškai.

Iš kur semiatės įkvėpimo?

Turiu labai daug romantizmo ir idealizmo. Tai – didžiulis variklis. Labai mėgstu romantinius baletus. Jei trūksta įkvėpimo, pažiūriu „Silfidę“ ar „Žizel“, visada pasidžiaugiu šokėjų sėkme. Man didžiulis džiaugsmas matyti LNOBT šokančias mano mokines.

Kas labiausiai padeda būti, išlikti kūrybiškai, energingai?

Mokantis šios profesijos, baletas duoda gebėjimą nusistekenus susiimti ir vėl iš naujo pradėti. Įveikti problemą ir nebijoti eiti į priekį. Gal tai mano asmeninio charakterio savybė, gauta su genais. Iš baletų istorijos daug žinome pavyzdžių, kai baletų artistai, buvusios asmenybės, iš teatro išeina visiškai sunykę. Net negali pagalvoti, kad čia tas žmogus, kuris kažkada buvo toks stiprus. Yra genetika ir tas užtaisas, vadinamas charakteriu. Jei jis yra, tai mokymas ir lavinimas padeda. Jei charakterio nėra, mokytojas ištempia savimi. Iš to maksimalizmo – juk talentas negali pražūti, ir tu gali ištempti! Bet ar bus tas rezultatas, kai tu padarai? Man kartą viena mergaitės mama yra pasakiusi: „Apie jus kalbama, kad jeigu Vymerytė panorės, jeigu ji labai užsinorės, tai gali iš meškos padaryti baleriną.“

Kuo labiausiai mokiniai turėtų pasitikėti?

Turėtų pasitikėti tuo žmogumi, kuris tą dieną yra šalia. Jeigu tu netiki, kad tavo pedagogas moko gerai, tai, be abejonės, nepasieksi jokie rezultato.

Ko palinkėtumėte jaunajai kartai?

Kantrybės. Kantriai mokyti, niekada nebijoti ieškoti, jei kažko nesupranti, klausti ir ieškoti tau rūpimų atsakymų, kurie tiesiog padėtų gyventi. Jei tavo tikslas yra scena, tai ir eik į ją.

Ko norėtumėte palinkėti baletu atstovams Lietuvos baletu jubiliejaus proga?

Palinkėčiau kiek įmanoma išsaugoti klasikinio baletu tradicijas ir repertuare visada turėti bent kelis klasikinius baletus.

Kodėl tai svarbu?

Gal todėl, kad aš juos mėgstu?! Geniali muzika, ji jau laiko patikrinta. Palinkėčiau netaupyti tokių baletų kostiumams, kviesti pačius geriausius meistrus, turėti puikią scenografiją. Klasikinis baletas turi nepaprastą edukacinę svarbą jauniems žmonėms, kurie pirmą kartą atėję į teatrą susiduria su muzikalumu, grakštumu. Juk estetika žmones veikia. Aš ir šiandien atsimenu visų jų veidus. Reikia daugiau vaikiškų baletų su gražia scenografija, gražiais kostiumais, nuoširdžiu atlikimu.

Ko palinkėtumėte sau?

Sėkmės ieškant Lietuvoje esančių talentų, sėkmės briliantų paieškoje!

Ačiū už pokalbį.

Kalbėjosi
Jūratė TERLECKAITĖ

Jurgita Dronina ir Jolanta Vymerytė. Tomo IVANAUSKO nuotrauka

